

Subjekt uprostřed ‚skutečnosti‘

Známé heslo o rozpolcení skutečnosti na subjekt a objekt (Subjekt-Objekt-Spaltung) je zatíženo některými závažnými nejasnostmi a problémy. Takové „rozpolcení“ je totiž pouze zdánlivé, ve skutečnosti je nemožné. Není žádného subjektu, který by mohl být oddělen od objektu či objektů (pokud se subjekt nevyděluje sám), stejně tak jako není žádného objektu, který by obstál bez nějakého subjektu či subjektů (jakožto „objekt“). Až do té doby, ba přímo do té „chvilky“, kdy se „subjekt“ stal skutečným objevem, pro nějž nám chybělo nejen žádné „původní“, ale vůbec jakékoli jiné slovo, takže jsme masově zůstali při starém, byť nevyhovujícím termínu, se zdálo být něčím naprosto samozřejmým, že subjekt znamená subjektivitu, a tedy něco odlišného od skutečnosti. (Řekové vše „subjektivní“ řadili mezi *doxa*, zatímco *epistémé* byla postavena na *theória*, a jako takovéto „pouhé“ nazírání se obešla bez „subjektu“ nazírajícího – ten totiž mohl být kdykoli vyměněn, aniž by to mělo vliv na „nazřené“.) Jakmile byl objeven „subjekt“ a bylo to vše nutno znovu promyslet, ukázalo se nemožným nadále počítat s nějakým přímým nazíráním a bylo třeba se soustředit na dvojí: 1) jakým způsobem se subjekt vyděluje ze skutečnosti jakožto obrovského „přediva vztahů“, a 2) jak vlastně takový ze svého prostředí vydělený subjekt znovu navazuje kontakty se svým blízkým i vzdáleným okolím.

(Písek, 130410-1.)